

BATERIE TESTŮ PRO DIAGNOSTIKU SPECIFICKÝCH PORUCH UČENÍ U STUDENTŮ VYSOKÝCH ŠKOL A UCHAZEČŮ O VYSOKOŠKOLSKÉ STUDIUM

Recenze metody

AUTOR RECENZE: BARBORA NEUWIRTHOVÁ¹

datum vzniku recenze:	Mgr. Barbora Neuwirthová
1.1 název nástroje:	Baterie testů pro diagnostiku specifických poruch učení u studentů vysokých škol a uchazečů o vysokoškolské studium
zkrácený název:	DysTest
1.2 původní název:	–
1.4 autoři původního testu:	PhDr. Pavla Cimlerová, Mgr. Barbora Čalkovská, Mgr. Iva Dudíková, Doc. PaedDr. Marie Kocurová, Ph.D., PhDr. Lenka Krejčová, Ph.D., Mgr. Iveta Macháčová, PhDr. Petr Peňáz, Mgr. Miroslav Zítka
1.3 autoři lokální adaptace:	–
1.7 lokální distributor:	Masarykova univerzita
1.9.1/1.9.2 datum vydání:	2014

Obecný popis nástroje

DysTest je individuálně administrovatelný diagnostický nástroj, zaměřený na mapování projevů dyslexie u uchazečů o studium na vysoké škole a studentů vysokých škol. Cílem je provedení diagnostiky tak, aby odborný pracovník mohl vhodně nastavit podpůrná opatření pro studenty s poruchami učení. Baterie je určena psychologům, speciálním pedagogům, případně psycholingvistům a dalším pedagogickým pracovníkům přímo na servisních pracovištích vysokých škol, ale také pracovníkům pedagogicko-psychologických poraden. Před zahájením práce s nástrojem je potřeba absolvovat akreditované vzdělávání.

¹ Národní ústav pro vzdělávání, Weilova 6, 102 00 Praha 10

Test je tvořen celkem 15 subtesty, které sledují projevy dyslexie v oblasti čtenářských dovedností (Tiché čtení, Hlasité čtení, Čtení pseudoslov), jazykových kompetencí (Fonologická kompetence, Diktát, Morfologická kompetence, Lexikální fluence, Syntaktická kompetence, Resumé), zrakové percepce (Vnímání známých grafémů, Vnímání neznámých grafémů), sluchové percepce (Vnímání známých fonémů, Vnímání neznámých fonémů) a paměti (Pracovní paměť). Sledováno je rovněž pracovní tempo. Některé subtesty mají variantu B, určenou pro opakované zadávání (Hlasité čtení, Tiché čtení, Syntaktická kompetence a Resumé). K dispozici je také anamnestický dotazník. Doba administrace testu (bez testu intelektových schopností) je 2–3 hodiny, v závislosti na pracovním tempu probanda.

Odpovědi probanda jsou zaznamenávány prostřednictvím záznamových archů a následně zadávány do softwarové aplikace, která umožňuje automaticky vyhodnotit výsledky. Ty jsou prezentovány formou souhrnného protokolu, obsahujícího výsledky jednotlivých subtestů, výsledky dílčích profilů a souhrnný výsledek. Pro každý výsledek je přitom udávána hodnota hrubého skóre, percentilu dosaženého vzhledem k intaktní populaci a percentilu dosaženého vzhledem k výsledkům probandů s poruchami učení. Součástí tabulky je rovněž uvedení mezního skóre, které umožňuje porovnat výsledky daného probanda s hodnotou určující hranici mezi pásmem normy a pásmem deficitu.

Součástí baterie je manuál, testové sady, které jsou zároveň uživatelům k dispozici v podobě dokumentu PDF, a testová aplikace. Ta umožňuje kromě vyhodnocování využívat také zvukové nahrávky, nutné pro zadávání některých subtestů, a časomíru.

V manuálu jsou vysvětlena teoretická východiska, na jejichž základě byl test navržen a konstruován, následuje vymezení obecných zásad pro administraci testu, poté je podrobně představen každý ze subtestů. Autoři uvádějí teoretická východiska, o která se daný subtest opírá, vysvětlují jeho konstrukci a pravidla pro administraci (včetně přesných instrukcí) a pro hodnocení. Popisy jednotlivých subtestů jsou prezentovány vždy v souboru s dalšími subtesty, spadajícími do určité oblasti (tedy: prezentovány jsou nejprve všechny testy, mapující Čtenářské dovednosti). Přesné instrukce pro zdávání jednotlivých subtestů jsou rovněž součástí testové aplikace. Závěrečnou část manuálu tvoří informace o standardizaci baterie a o psychometrických charakteristikách testu.

Vývoj a konstrukce testu

Nástroj byl vytvořen na základě vnímané absence testu poruch učení pro vysokoškolské studenty. V českém prostředí byla v roce 2007 publikována baterie Diagnostika specifických poruch učení u adolescentů a dospělých osob (Cimlerová, Pokorná, Chalupová a kol., 2007), která byla doposud jediným diagnostickým nástrojem vhodným pro diagnostiku poruch učení u dospívajících a dospělých. Poradenští pracovníci však opakovaně referovali o tom, že pro studenty vysokých škol, mnohdy s dobře rozvinutými kompenzačními mechanismy, mohou (a bývají) prezentované testy být příliš snadné, tedy nediferencující mezi intaktní populací a populací s SPU.

Tato zkušenost se stala podnětem pro autorský tým k vytvoření nového diagnostického nástroje, který by svou náročností odpovídal úrovni schopností (a rozvinutých kompenzačních mechanismů) cílové skupiny vysokoškolských studentů. Východiskem pro jeho vznik se stal původní diagnostický nástroj (Diagnostika specifických poruch učení u adolescentů a dospělých osob) s cílem inovovat jej tak, aby v rámci testu byly mapovány ty oblasti, které mohou být u osob s poruchami učení oslabené a které ovlivňují průběh vzdělávání. Autorský tým zároveň usiloval o to, aby šlo o nástroj odpovídající náročnosti, který bude dobře rozlišovat mezi intaktní populací a studenty s poruchami učení.

Autorský tým využil některé subtesty stávající baterie, ponechal je (např. Test čtení pseudoslov), případně modifikoval (např. v Testu verbální fluence proband jmenuje slova začínající na jiné hlásky). Zároveň byla vytvořena řada nových subtestů (např. Vnímání neznámých grafémů). Cílem bylo skrze administraci subtestů širokého zaměření sledovat konkrétní postupy studentů při učení. Důležitým východiskem pro konstrukci testů byly samozřejmě poznatky zahraničních výzkumů. Autoři se opírají především o přístup Demoneta, Taylora a Chaixe (2004), kteří zdůrazňují, že na existující teorie, vysvětlující etiologii a symptomatologii dyslexie je potřeba nahlížet jako navzájem se doplňující. Proto jsou také subtesty diagnostické baterie zaměřeny na různé oblasti (implicitní a explicitní fonologické schopnosti, krátkodobou paměť, jazykový cit, automatizaci zpracování informací, efektivitu čtenářských dovedností).

Samotný test, byť se opírá o dlouholeté praktické zkušenosti členů autorského týmu, byl vytvářen v letech 2012–2014 v rámci projektu Síť expertních pracovišť k zajištění inkluze v terciárním vzdělávání (CZ.1.07/2.2.00/29.0010). Po vytvoření návrhu jednotlivých subtestů byly realizovány dvě pilotní studie. V rámci první pilotáže (leden 2013) byla ověřována délka zadávání a zpracování celé baterie, srozumitelnost jednotlivých testů, jednoznačnost zadávaných úkolů, jejich náročnost pro probandy apod. V rámci pilotáže autoři testu pracovali s malým vzorkem 21 probandů, na jejím základě došlo k úpravě řady testů – některé byly přepracovány, jiné vyřazeny. Druhá pilotáž (podzim 2013) byla realizována s cílem finalizovat obsah jednotlivých testů a ověřit způsob zadávání a ověření přesnosti a srozumitelnosti instrukcí. V rámci druhé pilotní studie bylo testováno 30 probandů. Na základě získaných podnětů došlo k další úpravě řady testů. Modifikované testy byly ještě před zahájením standardizační studie ověřovány na malém vzorku probandů. Na pilotáž navázala standardizační studie (viz dále).

Testové materiály

Zaměření a konstrukce testu odpovídají názvu testu. Vysvětlení teoretických principů, ze kterých test vychází, umožňuje porozumět struktuře testu a důvodům, pro které jsou jednotlivé subtesty do baterie zařazeny. Pokyny k administraci jsou zpracovány zvlášť pro každý subtest tak, že jsou srozumitelné pro zadavatele i pro probandy.

Manuál čtenáři umožňuje seznámit se s teoretickými východiskami, na jejichž základě byl test navržen a konstruován, následuje vymezení obecných zásad pro administraci testu, poté je podrobně představen každý ze subtestů. Autoři uvádějí u každého subtestu zvlášť teoretická východiska, o která se daný subtest opírá, vysvětlují jeho konstrukci a pravidla pro administraci (včetně přesných instrukcí) a pro hodnocení. Pokyny pro interpretaci výsledků uvádějí v omezeném rozsahu. Popisy jednotlivých subtestů jsou prezentovány vždy v souboru s dalšími subtesty, spadajícími do určité oblasti (tedy: prezentovány jsou nejprve všechny testy, mapující Čtenářské dovednosti). To umožňuje hlubší soustředění na jednotlivé oblasti, sledované prostřednictvím DysTestu. Přesné instrukce pro zdávání jednotlivých subtestů jsou rovněž součástí testové aplikace, kde je prostřednictvím navigační lišty, přístupné po celou dobu zadávání testu, možné vybrat konkrétní subtest a tak mít k dispozici konkrétní instrukce. Závěrečnou část manuálu tvoří informace o standardizaci baterie a o psychometrických charakteristikách testu.

Sada záznamových listů zahrnuje materiály nezbytné pro probanda i pro examinátora. Záznamové archy jsou zpracovány jednotným způsobem, autory byl zvolen dobře čitelný font písma. Jde o materiál, který je vhodně uzpůsoben pro denní využívání. Vzhledem k vysokému množství subtestů je rovněž množství záznamových archů poměrně velké. Součástí dokumentace testu není arch pro výsledky, který by vyplňoval sám administrátor – k tomuto účelu (mimo jiné) slouží testová aplikace, jejímž prostřednictvím je, po zadání výsledků ve všech subtestech, generován souhrnný přehled dosažených výsledků v jednotlivých subtestech, v indexových skórech a je prezentován také celkový výsledek.

Ovládání softwarové aplikace je intuitivní. Přesto je však úvod do práce s ní nedílnou součástí vzdělávacího kurzu pro administrátory DysTestu. Pro to, aby administrátor mohl provést kvantitativní i kvalitativní analýzu výsledků (jak jej k tomu autoři testu vybízejí v průběhu celého manuálu), je nezbytné pracovat zároveň s tištěnými záznamovými archy (pro psaní průběžných poznámek a pro následný rozbor chybovosti) i se softwarovou aplikací.

Technické parametry testu

Validita

Validita všech použitých metod byla stanovena na základě porovnání výsledků probandů z intaktní populace a probandů s již dříve diagnostikovanými poruchami učení. Autoři na základě provedení Mann-Whitneyova testu konstatují, že intaktní skupina dosáhla ve všech subtestech významně lepších skóre. Neuvádějí ovšem sílu efektu, diskriminační validitu tak nelze přímo posoudit.

V rámci validizace baterie byla zjišťována také senzitivita a specifita subtestů a indexů. Ukazuje se, že řada subtestů rozlišuje mezi osobami s poruchami učení a bez nich velmi nepřesně. (Např. test Vnímání známých grafémů vykazuje senzitivitu 48,3%, tedy v méně než 50% správně odhalí, že u dotyčného probanda je přítomen deficit v oblasti zrakového vnímání. A zároveň, na základě specifity v hodnotě 78,3% test označí 22% intaktní populace jako osoby s deficitem v oblasti zrakového vnímání.) Autoři na tuto skutečnost upozorňují, konstatují, že při stanovování diagnózy poruch učení není možné spoléhat se na výsledky jednotlivých subtestů, protože jejich rozlišovací schopnost ve smyslu rozpoznání přítomnosti poruchy učení není rovnoměrná. Jako nejpřesnější se (z hlediska jejich specifity, senzitivity i korelace testů) jeví testy čtenářských dovedností. V manuálu nejsou uvedeny informace o zhodnocení konstruktové a konvergentní validity.

Lze tedy konstatovat, že jednotlivé subtesty a indexy jen málo rozlišují mezi probandy s poruchami učení a bez nich.

Reliabilita

Pro ověření vnitřní konzistence testů byla vypočtena reliabilita reprezentovaná Cronbachovým alfa (u těch testů, jejichž obsah je tvořen konstatním počtem položek). Pro celý vzorek dosahuje hodnot 0,34–0,78. Jako nejvíce problematické subtesty, vykazující nízkou míru reliability, se tak jeví subtesty Vnímání neznámých fonémů ($\alpha = 0,34$), sluchová analýza v rámci subtestu Vnímání známých fonémů ($\alpha = 0,36$) a části subtestu Fonologická kompetence (sled CCVC: $\alpha = 0,42$, sled CVCC: $\alpha = 0,44$). V manuálu není uvedena reliabilita souhrnného skóru.

Zároveň byla provedena korelační analýza, která měla za cíl posoudit vzájemné souvislosti mezi jednotlivými subtesty, včetně verzí A a B jednoho subtestu. Uspokojivé míry korelace dosahují subtesty v rámci oblastí čtenářské dovednosti a jazykové kompetence. Řada subtestů však dosahuje jen nízké míry korelace, např. počet bodů získaných v subtestu Vnímání známých grafémů a Vnímání neznámých grafémů (0,05) nebo celkový počet bodů v subtestech Vnímání známých fonémů a Vnímání neznámých fonémů (0,14) (viz tabulky č. 2–6 v manuálu, s. 65–68).

Standardizace

V první polovině roku 2014 proběhla standardizační studie, ve které bylo probandům prezentováno všech 20 subtestů baterie, tedy všechny subtesty včetně jejich paralelních verzí. Zároveň byly probandům zadávány některé subtesty testu struktury inteligence (I-S-T 2000 R). Původním záměrem bylo realizovat v rámci standardizace zhruba 600 testování, na kterém se podílelo 59 externích administrátorů. Do standardizačního vzorku byli zařazeni uchazeči o studium na vysoké škole, studenti nebo absolventi vysokých škol ve věkovém rozmezí 18–40 let, jejichž mateřským jazykem byl jazyk český. Při sestavování standardizačního vzorku byl důraz kladen na oborovou strukturu – cílem bylo, aby poměr oborů společenskovedních, přírodovědných a technických přibližně odpovídal skutečné skladbě. Pokud proband, u nějž nebyly diagnostikovány poruchy učení, dosáhl nízkých výsledků v Testu struktury inteligence I-S-T 2000 R, pak nebyl do standardizační studie zařazen. Pro skupinu probandů se specifickými poruchami učení (dyslexie nebo dysortografie) platilo také to kritérium, že u nich byly poruchy učení diagnostikovány v uplynulých dvou až třech letech. Do standardizační studie byla zařazena data 575 probandů ve věku 18–40 let. Intaktních probandů bylo 401 (171 mužů a 230 žen) a 174 probandů s poruchami učení (113 mužů a 61 žen).

Na základě standardizační studie byly vytvořeny percentilové normy pro jednotlivé subtesty a indexové skóry, které jsou členěné zvlášť pro intaktní populaci a zvlášť pro populaci s poruchami učení. Percentilové normy jsou doplněny vyznačením mírou četností, v jakých bylo v rámci standardizační studie dosahováno konkrétních výsledků. Součástí je rovněž stanovený mezní skór – ten je hodnotou hrubého skóru, určující hranici mezi pásmem normy a pásmem deficitu. Aktualizace norem je autory do budoucna zvažována, vhodným zdrojem dat se jeví využívání softwarové aplikace, která má sloužit nejen k vyhodnocování testu, ale rovněž ke sběru dalších dat.

Závěrečné hodnocení

Test umožňuje získat poměrně podrobný pohled na úroveň čtenářských a jazykových dovedností probanda a zároveň sledovat úroveň zrakového a sluchového vnímání, pracovní paměti a pracovního tempa. Prostřednictvím jeho administrace je rovněž možné vysledovat používané pracovní strategie a kompenzační mechanismy probanda a na základě těchto poznatků hledat, společně s ním, vhodné intervenční postupy, využitelné v průběhu studia na vysoké škole.

Mezi hlavní klady testu lze zařadit to, že test reaguje na potřeby odborníků v praxi a klade si za cíl zaplnit dosavadní mezeru v dostupnosti vhodného testového materiálu pro diagnostickou práci se studenty vysokých škol. Kvitovat lze rovněž plánovanou aktualizaci norem a aktualizaci, případně výměnu jednotlivých subtestů.

Vyzdvihnout se hodí rovněž zpracování manuálu – jak jeho grafická úprava (práce se záhlavím stránek a poznámkami na okraji stránek, které usnadňují orientaci v manuálu), tak způsob, jakým autoři průběžně vybízejí k porovnávání výsledků

v jednotlivých subtestech a k provazování diagnostických zjištění s následnými intervenčními kroky. Doporučení pro interpretaci výsledků jsou bohužel velmi stručná, administrátoři by jistě ocenili detailnější podněty.

Ve zpracování manuálu lze sledovat také slabá místa – není patrná provázanost mezi jednotlivými částmi teoretického úvodu (např. popis projevů chování osob s poruchami učení, s. 9–10 a popis sekundárních symptomů, s. 11–12, které dále v testu nejsou reflektovány). Autoři mnohdy používají anglické pojmy tam, kde by bylo možné využít český ekvivalent. Text se tak stává obtížněji čitelný. Ve chvílích, kdy je vysvětlován složitý teoretický vstup, nezbytný pro následné vyhodnocování subtestu (např. v části Diktát, kde jsou vysvětlovány typy chyb vzhledem k různým jazykovým rovinám) by mohlo být, pro lepší orientaci čtenáře, užitečné text více strukturovat, využívat schémat a tabulek.

Využívání softwarové aplikace se jeví jako pokrok, zároveň může být pro administrátory testu přítěží. Ukazuje se totiž, že není vhodné zadávat odpovědi probanda přímo do softwarové aplikace v průběhu testování. Naopak – že je potřeba zaznamenávat jeho odpovědi (včetně poznámek z pozorování) do záznamových archů formou tužka – papír a následně získané výsledky přenést do aplikace. Důvodů je hned několik – „klikání“ do počítače může probanda při práci rušit. Zároveň, pokud administrátor současně zadává odpovědi a používá časomíru, je v ovládní časomíry méně pohotový (a tak může dojít ke zkreslení údajů o čase potřebném pro splnění úkolu). V aplikaci zároveň není prostor pro poznámky z pozorování, které je ovšem užitečné si vést. Některé tyto obtíže lze vyřešit prací s tabletem, pro kterou je softwarová aplikace rovněž uzpůsobena.

Jako nejproblematičtější se ovšem jeví slabé psychometrické charakteristiky testu. Ať už jde o nízkou vnitřní konzistenci některých subtestů (zejména Vnímání neznámých fonémů $\alpha = 0,34$, Fonologická kompetence $\alpha = 0,42–0,66$ a Pracovní paměť $\alpha = 0,5–0,55$) nebo o nízkou úroveň senzitivity a specifity (nejnižší míra zjištěné senzitivity 45,3%, nejnižší míra zjištěné specifity 43,39%). Jako méně přesná se jeví práce s jednotlivými subtesty, přesnější se jeví práce s indexy v dílčích sledovaných oblastech, kde je dosahováno také vyšší míry senzitivity i specifity.

Závěry

Prezentovaný test je, i přes popsané slabiny, využitelný v oblasti školního poradenství (ať již jde o činnost poradenských center při vysokých školách nebo o činnost pedagogicko-psychologických poraden), zejména při diagnostice specifických poruch učení (dyslexie a dysortografie). Jako zásadní se přitom jeví spíše stanovení vhodných intervenčních strategií, než samotné stanovení diagnózy.

Pro dobrou analýzu a interpretaci výsledků v rámci jednotlivých subtestů i dílčích škál je ovšem nezbytné dobře rozumět teoriím, vysvětlujícím etiologii a symptomatologii poruch učení, tedy předpokladům, na základě kterých byl test konstruován. Vzhledem

k psychometrickým charakteristikám, které test vykazuje, se pro stanovení závěrů a doporučení jeví jako zcela zásadní kvalitativní analýza dosažených výsledků. A jejich rozbor v kontextu anamnestických údajů a dalších vodítek (pozorování, výstupy z předchozích vyšetření, analýza studijních materiálů apod.) Značná opatrnost by na straně administrátora měla být zejména při analýze a interpretaci výsledků dosažených v rámci subtestů Vnímání neznámých grafémů a Vnímání neznámých fonémů. Proto by měl být využíván výhradně psychology a speciálními pedagogy s odpovídající kvalifikací a zkušeností v diagnostice specifických poruch učení.

Podpořeno z projektu OPVK:

SOVA-21 – Internacionalizace, inovace, praxe: sociálně-vědní vzdělávání pro 21. století,
CZ.1.07/2.2.00/28.0225

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

MODEL RECENZE PODLE EFPA PRO POPIS A HODNOCENÍ PSYCHOLOGICKÝCH TESTŮ *FORMULÁŘ RECENZE TESTU A POZNÁMKY PRO RECENZENTY¹*

Toto je lokální úprava dokumentu pro účely publikace v časopise Test Fórum.
Originální český překlad je k dispozici na stránkách EFPA
(www.efpa.eu/download/505cd9db4144ecb16174087909c9cd6d).

Původní verzi sestavil a uspořádal Dave Bartram
Doplnili a revidovali Patricia Lindley, Dave Bartram a Natalie Kennedy v dubnu 2004²
Současná verze 3.42: květen 2005
Český překlad: Tomáš Urbánek

Od uživatelů tohoto dokumentu a jeho obsahu žádá EFPA, aby uznali tento zdroj prostřednictvím následujícího textu:

“Kritéria pro recenzi testu podle EFPA do značné míry vychází z formy a obsahu kritérií pro recenzi testů Britské psychologické společnosti (BPS) a kritérií vytvořených Komisí pro testové záležitosti (COTAN) Holandské asociace psychologů (NIP). Dave Bartram a Patricia Lindley původně vyvinuli kritéria BPS a recenzní procedury pro UK Employment Service a později rozšířili jejich používání pro celou BPS. Arne Evers připravil k vydání nizozemský systém posuzování kvality testů.

EFPA je vděčná BPS a NIP za svolení použít jejich kritéria jako základ pro vytvoření evropského modelu. EFPA je také vděčná Davu Bartramovi, Arnu Eversovi a Patricii Lindley za jejich příspěvní k vývoji tohoto modelu. Veškerá intelektuální vlastnická práva původních kritérií podle BPS a NIP jsou nadále uznávána a náleží těmto orgánům.”

¹ Tento dokument byl vytvořen z několika zdrojů, včetně Hodnotícího formuláře pro recenzi testu používaného v BPS (NPAL a Řídící komise pro testové standardy při BPS – Steering Committee on Test Standards), Španělského dotazníku pro hodnocení psychometrických testů (Španělská psychologická asociace) a Systému pro posuzování kvality testu (Komise pro testování Holandské asociace psychologů). Některé části byly adaptovány se svolením z dokumentu: BPS Books Reviews of Level B Assessment Instruments for use in Occupational Assessment, Notes for Reviewers: Version 3.1. December 1998: Copyright © NPAL, 1989, 1993, 1998.

² Současná verze je spojením dvou oddělených dokumentů (Formuláře recenze a Poznámek pro recenzenty). Obsah byl navíc uspořádán a doplněn na základě jeho používání recenzenty online testů v BPS.

.....
Část 1:

Popis nástroje: Obecné informace a klasifikace
.....

EFPA 3.2 reference

	Recenzent 1:	Mgr. Barbora Neuwirthová
	Recenzent 2:	
	Konzultující editor:	Mgr. Hynek Cígler
	Vedoucí editor:	Mgr. Hynek Cígler
	Vedoucí editor aktualizace: (pouze v případě aktualizací)	
	Editor aktualizace: (pouze v případě aktualizací)	
	Datum vzniku této recenze:	26. 6. 2015
1.1	Název nástroje (lokální verze):	Baterie testů pro diagnostiku specifických poruch učení u studentů vysokých škol a uchazečů o vysokoškolské studium
	Zkrácená verze názvu testu:	DysTest
1.2	Původní název testu (pokud je lokální verze adaptací):	
1.4	Autoři původního testu:	PhDr. Pavla Cimlerová, Mgr. Barbora Čalkovská, Mgr. Iva Dudíková, Doc. PaedDr. Marie Kocurová, Ph.D., PhDr. Lenka Krejčová, Ph.D., Mgr. Iveta Macháčová, PhDr. Petr Peňáz, Mgr. Miroslav Zítka
1.3	Autoři lokální adaptace:	
1.7	Lokální distributor/vydavatel testu:	Masarykova univerzita
1.8	Vydavatel původní verze testu (pokud je jiný než současný distributor/vydavatel):	
1.9.1	Datum vydání současné revize/vydání:	2014
1.9.2	Datum vydání adaptace pro lokální užívání:	
1.9.3	Datum vydání původního testu:	

Obecný popis nástroje

DysTest je individuálně administrovatelný diagnostický nástroj, zaměřený na mapování projevů dyslexie u uchazečů o studium na vysoké škole a studentů vysokých škol. Cílem je provedení diagnostiky tak, aby odborný pracovník mohl vhodně nastavit podpůrná opatření pro studenty s poruchami učení. Baterie je určena psychologům, speciálním pedagogům, případně psycholingvistům a dalším pedagogickým pracovníkům přímo na servisních pracovištích vysokých škol, ale také pracovníkům pedagogicko-psychologických poraden., působícím v poradenských pracovištích vysokých škol nebo v pedagogicko-psychologických poradnách. Před zahájením práce s nástrojem je potřeba absolvovat akreditované vzdělávání.

Test je tvořen celkem 15 subtesty, které sledují projevy dyslexie v oblasti čtenářských dovedností (Tiché čtení, Hlasité čtení, Čtení pseudoslov), jazykových kompetencí (Fonologická kompetence, Diktát, Morfologická kompetence, Lexikální fluence, Syntaktická kompetence, Resumé), zrakové percepce (Vnímání známých grafémů, Vnímání neznámých grafémů), sluchové percepce (Vnímání známých fonémů, Vnímání neznámých fonémů) a paměti (Pracovní paměť). Sledováno je rovněž pracovní tempo. Některé subtesty mají variantu B, určenou pro opakované zadávání (Hlasité čtení, Tiché čtení, Syntaktická kompetence a Resumé). K dispozici je také anamnestický dotazník. Doba administrace testu (bez testu intelektových schopností) je 2–3 hodiny, v závislosti na pracovním tempu probanda.

Odpovědi probanda jsou zaznamenávány prostřednictvím záznamových archů a následně zadávány do softwarové aplikace, která umožňuje automaticky vyhodnotit výsledky. Ty jsou prezentovány formou souhrnného protokolu, obsahujícího výsledky jednotlivých subtestů, výsledky dílčích profilů a souhrnný výsledek. Pro každý výsledek je přitom udávána hodnota hrubého skóre, percentilu dosaženého vzhledem k intaktní populaci a percentilu dosaženého vzhledem k výsledkům probandů s poruchami učení. Součástí tabulky je rovněž uvedení mezního skóre, které umožňuje porovnat výsledky daného probanda s hodnotou určující hranici mezi pásmem normy a pásmem deficitu. Součástí baterie je manuál, testové sady, které jsou zároveň uživatelům k dispozici v podobě dokumentu pdf, a testová aplikace. Ta umožňuje kromě vyhodnocování využívat také zvukové nahrávky, nutné pro zadávání některých subtestů, a časomíru.

V manuálu jsou vysvětlena teoretická východiska, na jejichž základě byl test navržen a konstruován, následuje vymezení obecných zásad pro administraci testu, poté je podrobně představen každý ze subtestů. Autoři uvádějí teoretická východiska, o která se daný subtest opírá, vysvětlují jeho konstrukci a pravidla pro administraci (včetně přesných instrukcí) a pro hodnocení. Popisy jednotlivých subtestů jsou prezentovány vždy v souboru s dalšími subtesty, spadajícími do určité oblasti (tedy: prezentovány jsou nejprve všechny testy, mapující Čtenářské dovednosti). Přesné instrukce pro zdávání jednotlivých subtestů jsou rovněž součástí testové aplikace. Závěrečnou část manuálu tvoří informace o standardizaci baterie a o psychometrických charakteristikách testu.

.....

Část 2:
Klasifikace

.....

1.10.1	Obsahová doména	☒ Školní schopnosti ☐ Všeobecné schopnosti ☒ Verbální schopnosti ☐ Numerické schopnosti ☐ Prostorové schopnosti ☐ Neverbální schopnosti ☐ Rychlost vnímání ☒ Paměť ☐ Manuální zručnost ☐ Osobnost – Rys ☐ Osobnost – Typ ☐ Osobnost – Stav ☐ Kognitivní styly ☐ Motivace ☐ Hodnoty ☐ Zájmy ☐ Přesvědčení ☐ Poruchy a patologie ☐ Skupinové procesy ☐ Rodina ☐ Organizace, její fungování, agregovaná měření, klima atd. ☐ Školní nebo výchovné funkce ☐ Jiné:
1.10.2	Zamýšlená(é) nebo hlavní oblast(i) použití.	☐ Klinická psychologie ☐ Neuropsychologie ☐ Forezní psychologie ☒ Psychologie výchovy a vzdělávání ☒ Psychologie práce a personalistika ☒ Poradenství, doporučení, vedení a volba povolání ☐ Psychologie zdraví, životní styl a životní spokojenost ☐ Sporty a volný čas ☐ Jiné:

1.10.3	Zamýšlený způsob použití (podmínky, za jakých byl nástroj standardizován a validizován)	☐ Nesupervidovaná administrace bez kontroly nad identitou respondenta a bez úplné kontroly nad podmínkami administrace (např. volně přístupný test na internetu, test dostupný ke koupi v knihkupectví). ☐ Kontrolovaný nesupervidovanou administrací. Kontrola nad podmínkami (čas atd.) a určitá kontrola nad identitou uživatele testu (např. testy administrované přes internet, ale pouze známým osobám – přístup omezený heslem). ☒ Supervidovaná a kontrolovaná administrace. Administrace testu pod kontrolou kvalifikovaného administrátora nebo dohlázele. ☐ Řízená administrace. Administrace testu prováděná pouze přes určená testovací centra (např. programy hodnocení licencí a certifikace).
1.10.4	Popis populací, pro které je test určen:	Studenti vysoké školy a zájemci o studium na vysoké škole.
1.10.5	Počet škál a krátký popis proměnné nebo proměnných měřených nástrojem	Test umožňuje vytvoření 5 indexových skóre a spočítání souhrnného výsledku. Indexovými skóre jsou: 1. Index čtenářských dovedností (obsahuje souhrn výsledků ze subtestů Hlasité čtení, Tiché čtení, Čtení pseudoslov a Resumé) 2. Index jazykových kompetencí (obsahuje souhrn výsledků ze subtestů Fonologická kompetence, Diktát, Morfologická kompetence, Lexikální fluence, Syntaktická kompetence a Resumé) 3. Index zrakové percepce (obsahuje souhrn výsledků ze subtestů Vnímání známých grafémů a Vnímání neznámých grafémů) 4. Index sluchové percepce (obsahuje souhrn výsledků ze subtestů Vnímání známých fonémů a Vnímání neznámých fonémů) 5. Index pracovního tempa (obsahuje souhrn výsledků ze subtestů Vnímání známých grafémů, Hlasité čtení, Syntaktická kompetence, Tiché čtení, Čtení pseudoslov, Resumé a Vnímání neznámých grafémů)

1.11	Formát položek	☒ Otevřený ☐ Mnohonásobná volba, alternativy na stejné škále ☐ Bipolární adjektiva ☒ Likertovy ratingy (škály) ☐ Nucená volba, alternativy na smíšených škálách (ipsativní) – vysvětlení viz Poznámky ☐ Mnohonásobná volba, alternativy na smíšených škálách (ipsativní) – vysvětlení viz Poznámky ☐ Sady párů adjektiv (sémantický diferenciál), smíšené škály (ipsativní) ☒ Jiné: <p style="margin-left: 20px;">Formát položek se liší mezi jednotlivými subtesty. Někdy jde o otevřenou odpověď – reakci na podnětový materiál. Jindy jde o manipulaci s podnětovým materiálem (např. ve smyslu správného skloňování a časování) nebo o zpracování podnětového materiálu (např. ve smyslu jeho přečtení), případně o výběr z nabízených možností (při ověřování porozumění čtenému textu). V screeningovém dotazníku jde o výběr z možností nabízených na Lickertově škále.</p>
1.12	Počet položek testu:	<p>Screeningový dotazník – 18 položek Vnímání známých grafémů – 60 položek Vnímání známých fonémů – 18 položek Hlasité čtení – text a 5 položek Vnímání neznámých fonémů – 25 položek Syntaktická kompetence – 1 položka Tiché čtení – text a 5 položek Pracovní paměť – 4 položky Diktát – text Čtení pseudoslov – text Resumé – text Fonologická kompetence – 18 položek Lexikální fluence – 3 položky Vnímání neznámých grafémů – 30 položek Morfologická kompetence – 31 položek</p> <p>Vzhledem k charakteru jednotlivých subtestů je obtížné určit počet položek. Např. diktát je označen jako text (tedy 1 položka), jde přitom o úkol časově i svým rozsahem náročný na práci probanda.</p>

1.13	Způsob(y) administrace:	☒ Interaktivní individuální administrace ☐ Supervidovaná skupinová administrace ☐ Počítačová lokálně nainstalovaná aplikace – pod supervizí/dohledem ☐ Počítačová aplikace na webu – pod supervizí/dohledem ☐ Počítačová lokálně nainstalovaná aplikace – bez supervise/testování sebe ☐ Počítačová aplikace na webu – bez supervise/testování sebe ☐ Jiné:
1.14	Způsob odpovídání:	☒ Ústní rozhovor ☒ Papír a tužka ☐ Manuální operace ☐ Na počítači ☐ Jiné:
1.15	Čas potřebný pro administraci nástroje: Čas na přípravu (čas, který zabere administrátorovi připravit a rozložit materiály pro diagnostické sezení). <ul style="list-style-type: none"> • Čas na administraci na sezení: zahrnuje čas potřebný pro dokončení všech položek a odhad času potřebného pro podání instrukcí, projití zácvičných položek a nějaké doplňující komentáře na konci sezení. • Skórování: čas nutný pro získání hrubých skóru. • Analýza: čas strávený prováděním dalších prací s hrubými skóry, aby se z nich odvodily další míry a zformulovala rozumně úplná interpretace (za předpokladu, že znáte nástroj). • Zpětná vazba: čas potřebný k přípravě a poskytnutí zpětné vazby vyšetřované osobě. <p>Připouští se, že čas posledních dvou komponent se může značně lišit – v závislosti na kontextu, ve kterém se nástroj používá. Ale aspoň nějaké údaje a komentáře budou užitečné.</p>	Příprava: 10 minut Administrace: 2–3 hodiny Skórování: 30 minut Analýza: 15 minut Zpětná vazba: 15 minut Ad skórování – je potřeba vyhodnotit diktát a resumé. Zároveň je nutné přenést správné odpovědi, zaznamenávané pomocí metody tužka – papír, do testové aplikace. To ovšem vyžaduje další čas navíc. Ad čas potřebný pro přípravu, skórování, analýzu a zpětnou vazbu – v manuálu není uveden čas potřebný pro tyto kroky. Jde pouze o odhad. Ad čas administrace – celková délka se odvíjí od možností probanda a jeho pracovního tempa.

1.16	Jsou k dispozici různé formy nástroje?	<p>Test je dostupný ve variantách A a B. Obě varianty jsou určeny pro totožnou cílovou skupinu (tj. studenti vysokých škol a zájemci o studium na vysoké škole). Varianta B je určena pro opakované zadávání testu. Při opakovaném zadávání jsou některé subtesty zadávány v totožné podobě, jiné ve variantě B (subtesty Hlasité čtení, Syntaktická kompetence, Tiché čtení a Resumé).</p> <p>Na základě standardizační studie byly pro variantu A vybrány ty verze paralelních testů, které dle statistické analýze lépe rozlišují mezi intaktní populací a probandy se specifickými poruchami učení.</p> <p>Vzhledem k uvedenému je nutné konstatovat, že o variantách A a B nelze uvažovat jako o zcela paralelních (z důvodu odlišné rozlišovací schopnosti).</p>
------	---	--

.....

Část 3:

Měření a skórování

.....

1.17	Procedura skórování testu:	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Počítačové skórování s přímým vstupem odpovědí testovanou osobou ☒ Počítačové skórování s ručním vstupem odpovědí z papírového záznamového archu ☐ Počítačové skórování odpovědí z papírového záznamového archu pomocí jejich načtení pomocí skeneru ☐ Jednoduchý ruční skórovací klíč – nutné pouze kancelářské dovednosti ☐ Komplexní ruční skórování – vyžadující trénink ve skórování nástroje ☐ Služby zpracování dat – např. skórování společností prodávající nástroj ☐ Jiné:
1.18	Skóry:	<p>Pro jednotlivé položky testu může existovat jednoznačně správná odpověď (např. v subtestech Vnímání známých grafémů, Vnímání známých fonémů). Jindy je pro určení hrubého skóru sledována míra chybovosti a rychlost zpracování zadaného úkolu. Případně je stupňům Lickertovy škály přisouzena určitá bodová hodnota.</p> <p>Na základě podaného výkonu je pro každý subtest vypočítán získaný hrubý skór, který je následně možné převést na percentily. Způsob hodnocení i skórování odpovědí je v manuálu popsán pro každý subtest, případně pro každý typ úkolů v rámci jednotlivých subtestů.</p> <p>Pro vyhodnocení výsledků dosažených v některých subtestech je nezbytné využít testovou aplikaci.</p>

1.19	Transformace skóru na standardní skóry:	☐ Normalizovaná – skóry se získají použitím normalizační tabulky ☐ Nenormalizovaná – skóry se získají lineární transformací
1.20	Použité škály	Skóry založené na percentilech ☒ Centily ☐ 5-stupňová klasifikace: centilové rozdělení 10:20:40:20:10 ☐ Decily a další klasifikace založené na stejném počtu percentilů Standardní skóry ☐ z-skóry ☐ IQ deviační kvocienty IQ atd. (např. M=100, SD=15 pro Weschlerův test) ☐ Přijímací testy na VŠ (např. test SAT M=500, SD=100; GRE atp.) ☐ steny, staniny, C skóry ☐ T-skóry ☐ Jiné:

.....

Část 4:

Počítačově generované zprávy

.....

Toto je čistě *popisné*. Hodnocení zpráv bude součástí části recenze nazvané Hodnocení.

1.21	Jsou počítačově generované zprávy k dispozici s nástrojem?	☐ Ano ☒ Ne
------	---	--

.....

Část 5:

Nabídka, podmínky a náklady

.....

Tato část definuje, co vydavatel poskytne, komu, za jakých podmínek a za jaké ceny. Definuje podmínky kladené dodavatelem a týkající se toho, kdo smí a kdo nesmí získat materiál nástroje. Pokud jedna z možností neodpovídá podmínkám nabídky, doplňte popis relevantních podmínek.

1.23	Dokumentace poskytovaná distributorem jako součást testového balíku	☒ Uživatelský manuál ☒ Technický (psychometrický) manuál ☒ Doplňkové technické informace a aktualizace (např. lokální normy, lokální validizační studie atd.) ☐ Rozšiřující informace v podobě knih a článků k tématu ☐ Kombinace výše uvedených (uved'te)
------	--	--

1.24	Metody publikace	☒ Papír ☐ PC – Diskety ☐ PC – CD/ROM ☒ Download z internetu ☐ Živý internet (nástroj pracuje v internetovém prohlížeči) ☐ Jiné:
1.25.1	Počáteční náklady. Cena kompletní sady materiálů (všechny manuály a další materiál nutný k aspoň jedné zkušební administraci). Kolik uchazečů lze vyšetřovat pomocí materiálů získaných za počáteční náklady, kde tyto náklady zahrnují materiály pro opakované vyšetření.	Aktuálně: placená účast na akreditovaném vzdělávacím programu (2 000 Kč), manuál a deset testových sad zdarma. Výhledově: Účast na akreditovaném vzdělávacím kurzu: 2 000 Kč (pokud uchazeč nemá zájem o tištěné materiály – vytiskne si je sám) nebo 2 500 Kč (pokud má uchazeč zájem o vytištěný manuál a deset testových sad) (Informace předané realizátory projektu Expln – Síť expertních pracovišť k zajištění inkluze v terciárním vzdělávání, v rámci kterého byl vytvořen také DysTest.) Přístup k testové aplikaci: zdarma. Pro administraci testu je rovněž nezbytné mít k dispozici počítač nebo tablet, případně také reproduktory.
1.25.2	Opakující se náklady:	Žádné opakující se náklady. Spotřební části testu je možné volně tisknout nebo kopírovat.
1.26.1	Ceny za zprávy generované softwarem nainstalovaným uživatelem:	–
1.26.2	Ceny za vyhotovení zprávy zaslané prostřednictvím pošty/faxu:	–
1.26.3	Ceny za vyhotovení zprávy zaslané prostřednictvím internetové služby:	–
1.27	Ceny za další služby a zpracování dat: opravy nebo vývoj automatických zpráv:	–
1.28	Kvalifikační požadavky na práci s testem vyžadované dodavatelem testu 1.28 se týká kvalifikací uživatele vyžadovaných dodavatelem. V této části, pokud vydavatel stanovil informace o kvalifikaci uživatele, mělo by to být uvedeno pomocí uvedených kategorií. Tam, kde kvalifikační požadavky nejsou jasné, mělo by to být vyjádřeno pomocí "Jiné", <i>ne</i> "Žádné". "Žádné" znamená, že existuje explicitní výrok týkající se toho, že není potřeba kvalifikace.	☐ Žádné ☒ Oprávnění (certifikát) pro specifický test ☐ Oprávnění (certifikát) pro obecné výkonové testy: i. e. míry maximálního výkonu ve schopnostech ☐ Potvrzení v testování obecných schopností a dovedností: míry maximálního výkonu ve vztahu k potenciálu k výkonu ☐ Potvrzení v obecné diagnostice a diagnostice osobnosti: míry typického chování, postojů a preferencí ☐ Jiné:

1.29	Profesionální kvalifikace vyžadovaná pro používání nástroje 1.29 se týká kvalifikací uživatele vyžadovanou dodavatelem. V této části, pokud vydavatel stanovil informace o kvalifikaci uživatele, mělo by to být uvedeno pomocí uvedených kategorií. Kde požadavky na kvalifikaci nejsou jasné, mělo by to být vyjádřeno pomocí "Jiné", ne "Žádné". "Žádné" znamená, že existuje explicitní výrok týkající se toho, že není potřeba kvalifikace.	☐ Žádné ☒ Praktický psycholog s kvalifikací v relevantní aplikační oblasti ☒ Praktický psycholog ☐ Výzkumný psycholog ☐ Nepsychologický akademický výzkumník ☒ Praktik v relevantních příbuzných profesích (terapie, medicína, poradenství, vzdělání, lidské zdroje atd.) ☐ Držitel Certifikátu způsobilosti pro testování v psychologii práce A BPS ☐ Držitel Certifikátu způsobilosti pro testování v oblasti vzdělávacím A BPS ☐ Držitel Certifikátu způsobilosti pro testování v psychologii práce B BPS ☐ Jiné:
------	--	--

.....

Část 6: Hodnocení testových materiálů

.....

Vysvětlení hodnocení

V následujících částech jsou celková posouzení adekvátnosti informací týkajících se validity, reliability a norem zobrazeny automaticky tučně.

Jakýkoli nástroj s jedním nebo více posouzeními 0 nebo 2 týkajícími se atributů považovaných za kritické pro bezpečné používání nástroje, by neměl být považován za nástroj, který splňuje minimální standardy.

Vstup na posuzovacím formuláři	Posouzení podle standardů EFPA	Reprezentace recenze v UK	Vysvětlení
[n/a]	[n/a]	[n/a]	Tento atribut není u tohoto nástroje použitelný
0	[-]	[None]	Není možné posoudit jako ne nebo nedostatek poskytnutých informací
1	[-1]	[*]	Neadekvátní
2		[**]	NYNÍ NEPOUŽÍVÁNO
3	[0]	[***]	Adekvátní nebo přiměřený
4	[1]	[****]	Dobrý
5	[2]	[*****]	Vynikající
		[N.r.i.o.r] * (pouze pro aktualizace)	Položka nebyla v původní recenzi posuzována

V této části má být provedeno více hodnocení různých aspektů nebo atributů dokumentace dodávané s nástrojem (nebo balíkem). Termín „dokumentace“ byl vybrán, aby pokrýval všechny ty materiály dodávané s nástrojem nebo snadno dostupné kvalifikovanému uživateli: např. manual administrátora; technické příručky; brožury s normami; dodatky k manuálu; aktualizace od vydavatelů/dodavatelů atd.

Položky mají být posuzovány n/a nebo 0 až 5 (poloviční rating je přijatelný)

Rating

Kvalita vysvětlení principů, prezentace a kvalita poskytnuté informace: (Tento celkový rating se získá použitím posouzení založeného na ratingích daných pro položky 2.1–2.8)		3
2.1	Celkový rating kvality vysvětlení principů: (Tento celkový rating se získá použitím posouzení založeného na hodnotách ratingů daných pro položky 2.1.1 – 2.1.5)	3
2.1.1	i) Teoretické základy konstruktů:	4
2.1.2	ii) Procedura vývoje testu:	4
2.1.3	iii) Důkladnost analýz položek a model analýzy položek:	0
2.1.4	iv) Vysvětlení obsahové validity:	3
2.1.5	v) Souhrn relevantního výzkumu:	3
2.2	Adekvátnost dokumentace dostupné uživateli (uživatelské a technické manuály, dodatky týkající se norem atd.): (Tento celkový rating se získá použitím posouzení založeného na hodnotách ratingů daných pro položky 2.2.1 – 2.2.6) <i>Pro část 2.2 jsou stanoveny následující „měřítka“ pro rating „vynikající“ (5). Pozornost je zde zaměřena na kvalitu pokrytí poskytnutého v dokumentaci dostupné kvalifikovaným uživatelům. Všimněte si, že část 2.2 se týká úplnosti a jasnosti dokumentace dostupné uživateli (uživatelské a technické manuály, dodatky k normám atd.) v pojmech pokrytí a vysvětlení. V pojmech kvality nástroje, jak ji dosvědčuje dokumentace, jsou rozpracovány oblasti v této části pod čísly: 2.1, 2.3, 2.9, 2.10 a 2.11.</i>	3
2.2.1	Principy: [viz 2.1] Dobře argumentovaný a jasně prezentovaný popis toho, co má podle návrhu měřit a proč byl zkonstruován tak, jak je.	4
2.2.2	Vývoj: Úplné detaily týkající se zdrojů položek, pilotáže, analýz položek, srovnávacích studií a změn prováděných v průběhu vývojových pokusů.	4
2.2.3	Standardizace: Jasně a detailní informace poskytnuté o velikostech a zdrojích standardizačního souboru a standardizační proceduře.	1
2.2.4	Normy: Jasně a detailní informace poskytnuté o velikostech a zdrojích normalizačních skupin, podmínkách vyšetření atd.	1
2.2.5	Reliabilita: Dobře vysvětlení reliability a široký rozsah měř vnitřní konsistence a retestu spolu s vysvětlením jejich relevance a zobecnitelnosti nástroje vyšetření.	3
2.2.6	Validita: Dobře vysvětlení validity spolu s širokou škálou studií jasně a poctivě popsanych.	3
2.3	Kvalita procedurálních instrukcí poskytnutých uživateli: (Tento celkový rating se získá s použitím posouzení na základě hodnot ratingů daných pro položky 2.3.1 – 2.3.7)	3
2.3.1	Pro administraci testu: Poskytnutá jasná a detailní vysvětlení a procedurální průvodce krok za krokem spolu s dobrými radami týkajícími se otázek uchazečů a problémových situací.	4
2.3.2	Pro skórování testu, normy atd.: Poskytnuté jasně a detailní informace spolu s popsány kontrolami pro vyhnutí se možným chybám skórování.	3
2.3.3	Pro interpretaci a vytváření zpráv: Detailní doporučení týkající se interpretace různých skóřů, chápání normativních měř a zacházení se vztahy mezi různými škálami, s množstvím ilustrativních příkladů a případových studií.	3
2.3.4	Pro poskytnutí zpětné vazby a debriefingu respondentům testu a dalším: Detailní doporučení, jak prezentovat zpětnou vazbu uchazečům.	0
2.3.5	Pro poskytování dobrých praktických témat týkajících se poctivosti a zkreslení: <i>Uvedení detailních informací o studiích sexuálního a etnického zkreslení s relevantními varováními týkajícími se používání a zobecňování validit.</i>	0
2.3.6	Omezení používání: Jasně popisy, kdo by měl a kdo by neměl být vyšetřován spolu s dobře vysvětlenými odůvodněními těchto omezení (např. typy nezpůsobilostí, požadované úrovně gramotnosti atd.).	0
2.3.7	Reference a podpůrné materiály: Detailní odkazy na relevantní podpůrnou akademickou literaturu a křížové odkazy na další příbuzné materiály týkající se diagnostických nástrojů.	4

Kvalita materiálů: (Tento celkový rating se získá použitím posouzení založeného na hodnotách ratingů pro položky 2.4 – 2.8)		4
2.4	Všeobecná kvalita materiálů testu (testové brožury, odpověďové archy, testové objekty, software atd.):	4
2.5	Kvalita lokální adaptace testu (pokud byl test přeložen a adaptován do místního jazyka):	[n/a]
2.6	Snadnost, s jakou může respondent testu porozumět úkolu:	4
2.7	Snadnost, s jakou mohou být respondentem testu tvořeny reakce nebo odpovědi:	4
2.8	Kvalita položek:	4
Recenzentovy komentáře týkající se dokumentace: (komentáře principů, designu, vývoje testu a jeho přijatelnosti)		
<p>Zaměření a konstrukce testu odpovídají názvu testu. Vysvětlení teoretických principů, ze kterých test vychází, umožňuje porozumět struktuře testu a důvodům, pro které jsou jednotlivé subtesty do baterie zařazeny. Pokyny k administraci jsou zpracovány zvlášť pro každý subtest tak, že jsou pro probandy srozumitelné.</p> <p>Manuál čtenáři umožňuje seznámit se s teoretickými východisky, na jejichž základě byl test navržen a konstruován, následuje vymezení obecných zásad pro administraci testu, poté je podrobně představen každý ze subtestů. Autoři uvádějí u každého subtestu zvlášť teoretická východiska, o která se daný subtest opírá, vysvětlují jeho konstrukci a pravidla pro administraci (včetně přesných instrukcí) a pro hodnocení. Pokyny pro interpretaci výsledků uvádějí v omezeném rozsahu. Popisy jednotlivých subtestů jsou prezentovány vždy v souboru s dalšími subtesty, spadajícími do určité oblasti (tedy: prezentovány jsou nejprve všechny testy, mapující Čtenářské dovednosti). To umožňuje hlubší soustředění na jednotlivé oblasti, sledované prostřednictvím DysTestu. Přesné instrukce pro zdávání jednotlivých subtestů jsou rovněž součástí testové aplikace, kde je prostřednictvím navigační lišty, přístupné po celou dobu zadávání testu, možné vybrat konkrétní subtest a tak mít k dispozici konkrétní instrukce. Závěrečnou část manuálu tvoří informace o standardizaci baterie a o psychometrických charakteristikách testu.</p> <p>Sada záznamových listů zahrnuje materiály nezbytné pro probanda i pro examinátora. Záznamové archy jsou zpracovány jednotným způsobem, autory byl zvolen dobře čitelný font písma. Jde o materiál, který je vhodně uzpůsoben pro denní využívání. Vzhledem k vysokému množství subtestů je rovněž množství záznamových archů poměrně velké. Součástí dokumentace testu není arch pro výsledky, který by vyplňoval sám administrátor – k tomuto účelu (mimo jiné) slouží testová aplikace, jejímž prostřednictvím je, po zadání výsledků ve všech subtestech, generován souhrnný přehled dosažených výsledků v jednotlivých subtestech, v indexových skórech a je prezentován také celkový výsledek.</p> <p>Ovládání softwarové aplikace je intuitivní. Přesto je však úvod do práce s ní nedílnou součástí vzdělávacího kurzu pro administrátory DysTestu. Pro to, aby administrátor mohl provést kvantitativní i kvalitativní analýzu výsledků (jak jej k tomu autoři testu vybízejí v průběhu celého manuálu), je nezbytné pracovat zároveň s tištěnými záznamovými archy (pro psaní průběžných poznámek a pro následný rozbor chybovosti) i se softwarovou aplikací.</p>		

Část 7:

Hodnocení norem, reliability a validity

Položky mají být posuzovány n/a nebo 0 až 5 (jsou přijatelné poloviční ratingy)

Rating

Hodnocení technických informací – celková adekvátnost: (Tento celkový rating se získá použitím posouzení založeného na hodnotách ratingů daných pro položky 2.9 – 2.11)	1
---	----------

Informace o normách nebo referenční skupině

2.9	Celková adekvátnost:	3
2.9.1	Vhodnost pro lokální použití, at' už pro lokální nebo mezinárodní normy: [n/a] Nepoužitelné 0 Žádná informace nepodána. 1 Není lokálně relevantní (např. nevhodné zahraniční výběry). 3 Lokální výběr z obecné populace nebo nelokální normy, které lze použít s varováním. 4 Výběry lokální země nebo relevantní mezinárodní výběry s dobrou relevancí pro zamýšlenou aplikaci. 5 Výběry lokální země nebo relevantní mezinárodní výběry vybrané z dobře definovaných výběrů z relevantních aplikačních oblastí.	4
2.9.2	Vhodnost pro zamýšlené aplikace: [n/a] Nepoužitelné 0 Žádná informace nepodána. 1 Norma nebo normy nejsou adekvátní pro zamýšlené aplikace. 3 Adekvátní normy pro obecnou populaci a/nebo rozmezí normativních tabulek. 4 Dobré rozmezí normativních tabulek. 5 Vynikající rozmezí výběrově relevantních norem vztahujících se k věku a pohlaví, s informacemi o dalších rozdílech v rámci skupin (např. směs etnických skupin).	3
2.9.3	Velikosti výběrů: [n/a] Nepoužitelné 0 Žádná informace nepodána. 1 Neadekvátní výběry (např. méně než 150). 3 Adekvátní výběry (např. 150-300). 4 Velké výběry (např. 300-1000). 5 Velmi velké výběry (např. 1000+).	3
2.9.4	Procedury použité při výběru souboru: ☐ Žádná informace neposkytnuta ☐ Reprezentativní populaci ☒ Nahodilá ☐ Náhodná	3
2.9.5	Kvalita informací poskytnutých o minoritní/chráněné skupině, rozdílech, vlivech věku, rodu atd.: [n/a] Nepoužitelné 0 Žádná informace nepodána. 1 Neadekvátní informace. 3 Adekvátní obecné informace s minimální analýzou. 4 Dobré popisy a analýzy skupin a rozdílů 5 Vynikající série analýz a diskuse o relevantních tématech vztahujících se k použití a interpretaci.	0

2.9.6 Komentáře recenzentů k normám: Stručná zpráva o normách a jejich historii, včetně informací o doporučených účinných vydavatelem/autorem pro aktualizaci norem obvyklým způsobem.

V rámci standardizační studie bylo probandům prezentováno všech 20 subtestů baterie, tedy všechny subtesty včetně jejich paralelních verzí. Zároveň byly probandům zadávány některé subtesty testu struktury inteligence (I-S-T 2000 R). Do standardizačního vzorku byli zařazeni uchazeči o studium na vysoké škole, studenti nebo absolventi vysokých škol ve věkovém rozmezí 18–40 let, jejichž mateřským jazykem byl jazyk český. Při sestavování standardizačního vzorku byl důraz kladen na oborovou strukturu – cílem bylo, aby poměr oborů společenskovedních, přírodovědných a technických přibližně odpovídal skutečné skladbě. Pokud proband, u nějž nebyly diagnostikovány poruchy učení, dosáhl nízkých výsledků v Testu struktury inteligence I-S-T 2000 R, pak nebyl do standardizační studie zařazen. Pro skupinu probandů se specifickými poruchami učení (dyslexie nebo dysortografie) platilo také to kritérium, že u nich byly poruchy učení diagnostikovány v uplynulých dvou až třech letech. Do standardizační studie byla zařazena data 575 probandů ve věku 18–40 let. Intaktních probandů bylo 401 (171 mužů a 230 žen) a 174 probandů s poruchami učení (113 mužů a 61 žen). Informace o rozložení standardizačního vzorku v rámci krajů nebo vzhledem k věku probandů nejsou známy.

Na základě standardizační studie byly vytvořeny percentilové normy pro jednotlivé subtesty a indexové skóry, které jsou členěné zvlášť pro intaktní populaci a zvlášť pro populaci s poruchami učení.

Validita

2.10	Celková adekvátnost: (Tento celkový rating se získá na základě posouzení hodnot ratingů daných v položkách 2.10.1 – 2.10.2.4. Neprůměrujte pouze čísla, abyste získali celkový rating. Obvykle bude roven buď konstruktové validitě nebo validitě vztahující se ke kritériu, podle toho, která z nich je vyšší.)	1
2.10.1	Konstruktové validitě – celková adekvátnost (Tento celkový rating se získá na základě posouzení hodnot ratingů daných v položkách 2.10.1.2 – 2.10.1.6. Neprůměrujte pouze čísla, abyste tento celkový rating získali.)	1
2.10.1.1	Použité plány: (zatrhněte tolik, kolik je jich použitelných) ☐ Žádná informace nepodána ☐ Korelace s dalšími nástroji a výkonovými kritérii ☒ Vnitroškálový (korelace položky se zbytkem) ☒ Rozdíly mezi skupinami ☐ Matice mnoha rysů a mnoha metod (MTMM) ☐ Explorační faktorová analýza ☐ Konfirmační faktorová analýza ☐ Experimentální plány ☐ Jiné: uveďte	
2.10.1.2	Velikosti výběrů: 0 Žádná informace neposkytnuta. 1 Jedna neadekvátní studie (např. velikost výběru menší než 100). 3 Jedna adekvátní studie (např. velikost výběru 100-200). 4 Více než jedna adekvátní nebo velká studie. 5 Dobrá série adekvátních až rozsáhlých studií.	3
2.10.1.3	Procedura výběru souboru: (vyberte jednu) ☐ Žádná informace neposkytnuta ☐ Reprezentativní vůči populaci [sumarizujte kritéria] ☒ Nahodilá ☐ Náhodná	

2.10.1.4	Medián a rozsah korelací mezi testem a dalšími podobnými testy: 0 Žádná informace neposkytnuta. 1 Neadekvátní ($r < 0.55$). 3 Adekvátní ($0.55 < r < 0.65$). 4 Dobrý ($0.65 < r < 0.75$). 5 Vynikající ($r > 0.75$)	0
2.10.1.5	Kvalita nástrojů jako kritérií nebo markerů: 0 Žádná informace neposkytnuta. 1 Poskytnuta neadekvátní informace. 3 Adekvátní kvalita. 4 Dobrá kvalita. 5 Vynikající kvalita s širokým rozsahem relevantních markerů pro konvergentní a divergentní validizaci.	1
2.10.1.6	Analýzy diferenciálního fungování položek (DIF): [N/A] Nepoužitelné 0-5 hodnocení kvality DIF analýzy	0
2.10.2	Validita vztahující se ke kritériu - celková adekvátnost (Tento celkový rating se získá na základě posouzení hodnot ratingů daných v položkách 2.11.1 - 2.10.2.4. Nepřůměrujte pouze čísla, abyste získali celkový rating.)	1
2.10.2.1	Popis použitých kritérií a charakteristik populací: (zatrhněte tolik, kolik je použitelných) <ul style="list-style-type: none"> ☒ Souběžná ☐ Prediktivní ☐ Postdiktivní 	
2.10.2.2	Velikosti výběrů: 0 Žádná informace neposkytnuta. 1 Jedna neadekvátní studie (např. velikost výběru menší než 100). 3 Jedna adekvátní studie (např. velikost výběru 100-200). 4 Jedna velká nebo více než jedna adekvátně rozsáhlá studie. 5 Dobrá série adekvátních až rozsáhlých studií.	3
2.10.2.3	Procedura výběru souboru: <ul style="list-style-type: none"> ☐ Žádná informace neposkytnuta ☐ Účelná nebo reprezentativní ☒ Nahodilá ☐ Náhodná 	
2.10.2.4	Medián a rozsah korelací mezi testem a kritérii: 0 Žádná informace neposkytnuta. 1 Neadekvátní (např. $r < 0.2$). 3 Adekvátní (např. $0.2 < r < 0.35$). 4 Dobrý (např. $0.35 < r < 0.50$). 5 Vynikající (např. $r > 0.50$)	0
2.10.3 Komentáře recenzenta týkající se validity:		
<p>Validita všech použitých metod byla stanovena na základě porovnání výsledků probandů z intaktní populace a probandů s již dříve diagnostikovanými poruchami učení. Autoři na základě provedení Mann-Whitneyova testu konstatují, že intaktní skupina dosáhla ve všech subtestech významně lepších skóre. Neuvádějí ovšem sílu efektu, diskriminační validitu tak nelze přímo posoudit.</p> <p>V rámci validizace baterie byla zjišťována také senzitivita a specifita subtestů a indexů. Ukazuje se, že řada subtestů rozlišuje mezi osobami s poruchami učení a bez nich velmi nepřesně. (Např. test Vnímání znýmých grafémů vykazuje senzitivitu 48,3%, tedy v méně než 50% správně odhalí, že u dotyčného probanda je přítomen deficit v oblasti zrakového vnímání. A zároveň, na základě specifity v hodnotě 78,3% test označí 22% intaktní populace jako osoby s deficitem v oblasti zrakového vnímání.) Autoři na tuto skutečnost upozorňují, konstatují, že při stanovování diagnózy poruch učení není možné spoléhat se na výsledky jednotlivých subtestů, protože jejich rozlišovací schopnost ve smyslu rozpoznání přítomnosti poruchy učení není rovnoměrná. Jako nejpřesnější se (z hlediska jejich specifity, senzitivity i korelace testů) jeví testy čtenářských dovedností. V manuálu nejsou uvedeny informace o zhodnocení konstruktové a konvergentní validity.</p> <p>Lze tedy konstatovat, že jednotlivé subtesty a indexy jen málo rozlišují mezi probandy s poruchami učení a bez nich.</p>		

Reliabilita

2.11	Celková adekvátnost: <i>(Tento celkový rating se získá na základě posouzení hodnot ratingů daných v položkách 2.11.1–2.10.2.4. Neprůměrujte pouze čísla, abyste získali celkový rating.)</i>	1
2.11.1.	Poskytnutá data týkající se reliability: <i>(vyberte jednu možnost)</i> ☐ Uveden pouze jeden koeficient reliability ☐ Uveden pouze jeden odhad standardní chyby měření ☒ Koeficienty reliability pro několik různých skupin ☐ Standardní chyba měření uvedená pro několik různých skupin	
2.11.1	Vnitřní konzistence:	
2.11.1.1	Velikost výběru: 0 Neposkytnuta žádná informace. 1 Jedna neadekvátní studie (např. rozsah výběru menší než 100). 3 Jedna adekvátní studie (např. rozsah výběru 100-200). 4 Jedna rozsáhlá nebo více než jedna adekvátně rozsáhlá studie. 5 Dobrá série adekvátních až rozsáhlých studií. [N/A] Nepoužitelné.	3
2.11.1.2	Medián koeficientů: 0 [0] Neposkytnuta žádná informace. 1 [11] Neadekvátní (např. $r < 0.7$) 3 [1] Adekvátní (např. $r = 0.7$ až 0.79) 4 [0] Dobrý (např. $r = 0.8$ až 0.89) 5 [0] Vynikající (např. $r > 0.9$) [N/A] [18] Nepoužitelné.	1
2.11.2	Testová-retestová stabilita:	
2.11.2.1	Rozsah výběru: 0 Neposkytnuta žádná informace. 1 Jedna neadekvátní studie (např. rozsah výběru menší než 100). 3 Jedna adekvátní studie (např. rozsah výběru 100-200). 4 Jedna rozsáhlá nebo více než jedna adekvátně rozsáhlá studie. 5 Dobrá série adekvátních až rozsáhlých studií.	0
2.11.2.2	Medián koeficientů: 0 Neposkytnuta žádná informace. 1 Neadekvátní (např. $r < 0.6$) 3 Adekvátní (např. $r = 0.6$ až 0.69) 4 Dobrý (např. $r = 0.7$ až 0.79) 5 Vynikající (např. $r > 0.8$)	0
2.11.3	Reliabilita jako ekvivalence:	
2.11.3.1	Rozsah výběru: 0 Neposkytnuta žádná informace. 1 Jedna neadekvátní studie (např. rozsah výběru menší než 100). 3 Jedna adekvátní studie (např. rozsah výběru 100-200). 4 Jedna rozsáhlá nebo více než jedna adekvátně rozsáhlá studie. 5 Dobrá série adekvátních až rozsáhlých studií. [N/A] Nepoužitelné.	3
2.11.3.2	Medián koeficientů: 0 [0] Neposkytnuta žádná informace. 1 [5] Neadekvátní (např. $r < 0.6$) 3 [2] Adekvátní (např. $r = 0.6$ až 0.69) 4 [1] Dobrý (např. $r = 0.7$ až 0.79) 5 [1] Vynikající (např. $r > 0.8$) [N/A] [12] Nepoužitelné	1

2.11.4 Komentáře recenzentů k reliabilitě:

- Komentujte intervaly spolehlivosti pro koeficienty reliability
- Uveďte Spearmanovy-Brownovy ekvivalenty

Pro ověření vnitřní konzistence testů byla vypočtena reliabilita reprezentovaná Cronbachovým alfa (u těch testů, jejichž obsah je tvořen konstatním počtem položek). Pro celý vzorek dosahuje hodnot 0,34–0,78. Jako nejvíce problematické subtesty, vykazující nízkou míru reliability, se tak jeví subtesty Vnímání neznámých fonémů ($\alpha = 0,34$), sluchová analýza v rámci subtestu Vnímání známých fonémů ($\alpha = 0,36$) a části subtestu Fonologická kompetence (sled CVC: $\alpha = 0,42$, sled CVCC: $\alpha = 0,44$). V manuálu není uvedena reliabilita souhrnného skóru.

Zároveň byla provedena korelační analýza, která měla za cíl posoudit vzájemné souvislosti mezi jednotlivými subtesty, včetně verzí A a B jednoho subtestu. Uspokojivé míry korelace dosahují subtesty v rámci oblastí čtenářské dovednosti a jazykové kompetence. Řada subtestů však dosahuje jen nízké míry korelace, např. počet bodů získaných v subtestu Vnímání známých grafémů a Vnímání neznámých grafémů (0,05) nebo celkový počet bodů v subtestech Vnímání známých fonémů a Vnímání neznámých fonémů (0,14) (viz tabulky č. 2–6 v manuálu, s. 65–68).

Část 9:

Závěrečné hodnocení:

3.0 Hodnotící zpráva testu:

Tato část by měla obsahovat stručné, jasně obhájené posouzení nástroje/produktu. Mělo by popisovat jeho pro a proti a poskytnout určitá obecná doporučení týkající se toho, jak a kdy by se měl používat – spolu s varováními (kde jsou potřebná) týkajícími se případů, kde by se používat neměl.

Test umožňuje získat poměrně podrobný pohled na úroveň čtenářských a jazykových dovedností probanda a zároveň sledovat úroveň zrakového a sluchového vnímání, pracovní paměti a pracovního tempa. Prostřednictvím jeho administrace je rovněž možné vysledovat používané pracovní strategie a kompenzační mechanismy probanda a na základě těchto poznatků hledat, společně s ním, vhodné intervenční postupy, využitelné v průběhu studia na vysoké škole.

Mezi hlavní klady testu lze zařadit to, že test reaguje na potřeby odborníků v praxi a klade si za cíl zaplnit dosavadní mezeru v dostupnosti vhodného testového materiálu pro diagnostickou práci se studenty vysokých škol. Kvitovat lze rovněž plánovanou aktualizaci norem a aktualizaci, případně výměnu jednotlivých subtestů.

Vy zdvihnout se hodí rovněž zpracování manuálu – jak jeho grafická úprava (práce se záhlavím stránek a poznámkami na okraji stránek, které usnadňují orientaci v manuálu), tak způsob, jakým autoři průběžně vybízejí k porovnávání výsledků v jednotlivých subtestech a k provazování diagnostických zjištění s následnými intervenčními kroky. Doporučení pro interpretaci výsledků jsou bohužel velmi stručná, administrátoři by jistě ocenili detailnější podněty.

Ve zpracování manuálu lze sledovat také slabá místa – není patrná provázanost mezi jednotlivými částmi teoretického úvodu (např. popis projevů chování osob s poruchami učení, s. 9–10 a popis sekundárních symptomů, s. 11–12, které dále v testu nejsou reflektovány). Autoři mnohdy používají anglické pojmy tam, kde by bylo možné využít český ekvivalent. Text se tak stává obtížněji čitelný. Ve chvílích, kdy je vysvětlován složitý teoretický vstup, nezbytný pro následné vyhodnocování subtestu (např. v části Diktát, kde jsou vysvětlovány typy chyb vzhledem k různým jazykovým rovinám) by mohlo být, pro lepší orientaci čtenáře, užitečné text více strukturovat, využívat schémat a tabulek.

Využívání softwarové aplikace se jeví jako pokrok, zároveň může být pro administrátory testu přítěží. Ukazuje se totiž, že není vhodné zadávat odpovědi probanda přímo do softwarové

aplikace v průběhu testování. Naopak – že je potřeba zaznamenávat jeho odpovědi (včetně poznámek z pozorování) do záznamových archů formou tužka – papír a následně získané výsledky přenést do aplikace. Důvodů je hned několik – „klikání“ do počítače může probanda při práci rušit. Zároveň, pokud administrátor současně zadává odpovědi a používá časomíru, je v ovládání časomíry méně pohotový (a tak může dojít ke zkreslení údajů o čase potřebném pro splnění úkolu). V aplikaci zároveň není prostor pro poznámky z pozorování, které je ovšem užitečné si vést. Některé tyto obtíže lze vyřešit prací s tabletem, pro kterou je softwarová aplikace rovněž uzpůsobena.

Jako nejproblematictější se ovšem jeví slabé psychometrické charakteristiky testu. Ať už jde o nízkou vnitřní konzistenci některých subtestů (zejména Vnímání neznámých fonémů $\alpha = 0,34$, Fonologická kompetence $\alpha = 0,42-0,66$ a Pracovní paměť $\alpha = 0,5-0,55$) nebo o nízkou úroveň senzitivity a specifity (nejnižší míra zjištěné senzitivity 45,3%, nejnižší míra zjištěné specifity 43,39%). Jako méně přesná se jeví práce s jednotlivými subtesty, přesnější se jeví práce s indexy v dílčích sledovaných oblastech, kde je dosahováno také vyšší míry senzitivity i specifity.

3.1 Závěry:

Prezentovaný test je, i přes popsané slabiny, využitelný v oblasti školního poradenství (ať již jde o činnost poradenských center při vysokých školách nebo o činnost pedagogicko-psychologických poraden), zejména při diagnostice specifických poruch učení (dyslexie a dysortografie). Jako zásadní se přitom jeví spíše stanovení vhodných intervenčních strategií, než samotné stanovení diagnózy.

Pro dobrou analýzu a interpretaci výsledků v rámci jednotlivých subtestů i dílčích škál je ovšem nezbytné dobře rozumět teoriím, vysvětlujícím etiologii a symptomatologii poruch učení, tedy předpokladům, na základě kterých byl test konstruován. Vzhledem k psychometrickým charakteristikám, které test vykazuje, se pro stanovení závěrů a doporučení jeví jako zcela zásadní kvalitativní analýza dosažených výsledků, a jejich rozbor v kontextu anamnestických údajů a dalších vodítek (pozorování, předchozí vyšetření, analýza studijních materiálů apod.) Značná opatrnost by na straně administrátora měla být zejména při analýze a interpretaci výsledků dosažených v rámci subtestů Vnímání neznámých grafémů a Vnímání neznámých fonémů. Proto by měl být využíván výhradně psychology a speciálními pedagogy s odpovídající kvalifikací a zkušeností v diagnostice specifických poruch učení.

4.0 Doporučení (vyberte jedno)

Všechny následující charakteristiky uvedené níže by měly mít ratingy [n/a], [2], [4], [5], pokud by měl být nástroj „doporučen“ pro obecné použití (hodnocení 5 nebo 6):

[2.9] Normy a referenční skupiny
[2.10.1] Konstruktová validita
[2.10.2] Kteriální validita
[2.11] Reliabilita - celková
[2.12] Počítačově generované zprávy

Pokud má kterýkoli z výše uvedených ratingů hodnotu [] nebo [1], nástroj by měl být klasifikován pod doporučením 1, 2, 3 nebo 4, nebo klasifikován pod doporučením 7 "jiné" s adekvátním vysvětlením.

- 1 Pouze výzkumný nástroj. Ne pro užití v praxi.
- 2 Vhodný pouze pro užití expertním uživatelem za pečlivě kontrolovaných podmínek nebo ve velmi omezených aplikačních oblastech
- 3 Vhodný pro použití pod supervizí v aplikační(ch) oblasti(ech) definovaných distributorem, libovolnými uživateli s obecnými kompetencemi pro používání a administraci testů
- 4 Vyžaduje další vývoj. Vhodný pouze pro použití ve výzkumu.
- 5 Vhodný pro používání v aplikační(ch) oblasti(ech) definovaných distributorem, uživateli testů, kteří splňují speciální kvalifikační požadavky distributora
- 6 Vhodný pro sebevyšetření bez supervise v aplikační(ch) oblasti(ech) definovaných distributorem
- 7 Jiné:

5 Odkazy k poznámkám a bibliografie

Měřené konstrukty:

Test umožňuje vytvoření 5 indexových skóruů:

1. Index čtenářských dovedností (obsahuje souhrn výsledků ze subtestů Hlasité čtení, Tiché čtení, Čtení pseudoslov a Resumé)
2. Index jazykových kompetencí (obsahuje souhrn výsledků ze subtestů Fonologická kompetence, Diktát, Morfologická kompetence, Lexikální fluence, Syntaktická kompetence a Resumé)
3. Index zrakové percepce (obsahuje souhrn výsledků ze subtestů Vnímání známých grafémů a Vnímání neznámých grafémů)
4. Index sluchové percepce (obsahuje souhrn výsledků ze subtestů Vnímání známých fonémů a Vnímání neznámých fonémů)
5. Index pracovního tempa (obsahuje souhrn výsledků ze subtestů Vnímání známých grafémů, Hlasité čtení, Syntaktická kompetence, Tiché čtení, Čtení pseudoslov, Resumé a Vnímání neznámých grafémů)